

ΝΑΥΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

[Ὡς γνωστόν, ὁ κ. Κ. Ῥάδος ἀπὸ μακροῦ ἤδη φιλοτεχνεῖ κατ' ἔτος σχεδὸν καὶ ἀνά ἓν ναυτικὸν διήγημα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον». Οὕτω βαθμηδὸν ἀπετελέσθη ἡ πρὸ τριετίας ἐκδοθεῖσα θανμασία ἐκεῖνη σειρά τῶν δέκα Διηγημάτων του, τὰ ὁποῖα ἀνήρπασε διψῶν ὁ ἑλληνικὸς πνευματικὸς κόσμος, καὶ τὰ ὁποῖα θὰ παραμείνουν ὡς ἓν τῶν ὠραιότερων μνημείων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. «Ἡ ναῦς τοῦ Φαῦλου» — «Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Γονζάγας» — «Ἡ κόρη τοῦ Πετροκάραβου» — τὸ περυσινόν του «Ὁ πιλότος τοῦ Δὰρ Μπογάζη» — τὸ ἐφετεινόν του, «Ὁ πειρατὴς τῆς Γραμβούσης», μὲ τὸ ὁποῖον πλουτίζει καὶ κατακοσμεῖ τὸν ἀνά χειρὰς τόμον, δὲν εἶνε μόνον λόγῳ συνθέσεως, τεχνικῶν ἀναλογιῶν, μορφῆς καὶ ὕφους ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἀριστουργήματα. Εἶνε σελίδες ζωνταναί, ἀνάγλυφα τέλεια, εἰκόνες παλλόμενοι ἀπὸ φῶς καὶ δύναμιν καὶ ψυχὴν ἐκ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Ἀλλὰ τὸ ἐφετεινόν του πρὸ πάντων «Ὁ πειρατὴς τῆς Γραμβούσης», μία ἐπὶ πλέον ἐκπληξίς καὶ ἀποκάλυψις τοῦ δημιουργικοῦ του ταλάντου, τὸν τάσσει ἀσφαλῶς μεταξὺ τῶν πρώτων διηγηματογράφων τοῦ κόσμου. Οἱ γνωρίζοντες μίαν τινὰ ξένην γλῶσσαν δὲν ἔχουν ἢ νὰ τὸ παραβάλουν μὲ τὰ διηγήματα τῆς Λογκερλώφ ἢ τοῦ Ζάχαρ Ματζόχ, διὰ νὰ ὁμολογήσουν ὅτι ὁ ἡμέτερος Ῥάδος εἶνε ἀνώτερος καὶ δὴ ἐθνικώτερος. Ὅλη ἡ ἐποχὴ, ἦν ζωγραφίζει, πρόσωπα, πράγματα, τύποι, σκηναί, ἦθη, ἔθιμα, βίος, περιβάλλον, ψυχολογία, αἰσθημα, γλῶσσα, — ὦ! ἡ ναυτικὴ ἰδίως φρασσεολογία, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ κ. Ῥάδος μᾶς δίδει τέλεια ἀποτυπώματα ἐκάστης γλωσσικῆς περιόδου — ὅλη ἡ θαλασσινὴ ζωὴ τῶν χρόνων ποῦ ζωντανεῦει, κάθε λεπτομέρεια, κάθε γραμμὴ δονοῦνται ἀπὸ τόσην δύναμιν ἀληθείας, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ τὰ ἀναπνέη, νὰ τὰ ἐνσαρκώνεται, νὰ τὰ ζῆ. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου πλὴν τῆς ἀνυποκρίτου χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης, αἰσθάνεται καὶ δικαίαν ὑπερηφάνειαν σεμνυνομένη ὅτι πρώτη αὐτὴ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἐκδήλωσιν τῆς λογοτεχνικῆς δημιουργικότητος τοῦ σοφοῦ ἱστορικοῦ. Μολονότι δὲ ὁ κ. Ῥάδος, ἀφιερωμένος κυρίως εἰς θετικὰς ἐρεῦνας καὶ μελέτας, θεωρεῖ τὸ φιλολογικὸν του ἔργον ὡς ὅλως πάρεργον, ἐν τούτοις τὰ «Ναυτικὰ Διηγήματά» του θὰ ἐπιζήσουν ὡς ἀνεφικτα καὶ ἐπιφθονα πρότυπα εἰς τὸ εἶδος τῶν διὰ τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν διεθνή τέχνην].

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΒΟΥΣΗΣ

Ἡ ΝΑΣ δὲν ἦταν νὰ καθαντζάρη τὴν Καλὴ-Ἄκρια καὶ νὰ μὴ ρίξη τὰ μάτια του πέρα, ψηλά στὴ ρίζα τοῦ κάστρου, ποῦ ἐξαφρίζε κατάσπρο μέσ' στῆς πρασιναδαῖς, τὸ σπίτι τοῦ Νταλαμάγκα. «Τὰ Νταλαμαγκεῖκα!» φωνάζαν χαρούμενοι οἱ Ἀσπροθαλασσιταῖς καὶ οἱ μοῦτσοι λέγανε: «Ἄϊντε νὰ μᾶς ζήσης, καπτὰν Γιάννη, πότε θὰ πιάσουμε πάλι στὸ Πόρτο-Σικὸ νὰ σοῦ φιλήσωμε τὸ χέρι!»

Τὸ σπίτι τοῦ καπτὰν Γιάννη τοῦ Νταλαμάγκα, πρώτου караβο-